

NV EMPATEC

JAARSTUKKEN 2016

Pastiel

Waar wil jij naar toewerken?

empatec

Groei binnen handbereik

ONZE OPDRACHT

NV Empatec is de overkoepelende organisatie van Empatec en Pastiel. Deze twee merken vormen een moderne, maatschappelijke onderneming en bieden, samen met tien gemeenten in Fryslân-West, een toegevoegde waarde voor mensen die via de participatiewet een beroep op ons doen. Daarnaast zijn wij een volwaardige partner voor alle opdrachtgevers door het leveren van producten en diensten die relevante waarde toevoegen. Wij geloven dat er 'Yn ús Fryske Mienskip' voor alle mensen een plek is op de arbeidsmarkt. De Mienskip heeft groot belang bij een economisch gezond bedrijf dat voor iedereen met een beperking werk, inkomen, groei, identiteit en zelfstandigheid betekent of kan betekenen. En dat is wat wij doen.

Passie voor onze mensen

- We bestaan voor onze mensen en door onze mensen.
- Ontwikkeling van onze mensen is een voorwaarde voor de ontwikkeling van de organisatie.
- In alles wat we doen staat de ontwikkeling van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt centraal
- We werken iedere dag met hart en ziel aan het verbeteren van de relaties met de mensen en dingen om ons heen.
- We zijn trots op onze mensen en het werk dat ze leveren.

HET JAAR 2016 IN KERNCIJFERS

cijfers x € 1.000

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	2016	2015
Netto toegevoegde waarde	14.426	15.118
Subsidies Rijk/gemeenten	29.230	30.890
Loonkosten subsidies gemeenten	6	52
Overige opbrengsten	255	115
Totale opbrengst	43.917	46.176
Som van de bedrijfslasten	44.647	46.939
Bedrijfsresultaat	-730	-764
Financieringslasten/baten	3	-6
Exploitatieresultaat	-727	-758

Geconsolideerde balans per 31 december	2016	2015
Vaste activa	11.421	11.662
Vlottende activa	9.917	15.209
Totaal activa	21.338	26.871
Eigen vermogen	10.879	11.606
Voorzieningen	1.865	2.609
Schulden op lange termijn	0	0
Schulden op korte termijn	8.594	12.656
Totaal passiva	21.338	26.871

Overige kerncijfers	2016	2015
Personen (per 31-12)		
Aantal mensen in dienst met een WSW-indicatie	1.038	1.085
Aantal extern gerealiseerde werkplekken	338	305
Waarvan in begeleid werken (BW)	127	131
FTE (per 31-12)		
Aantal FTE staf/kader en overig per 31 december	115	117
Ziektepercentage	10,1%	9,7%

INHOUD

Onze opdracht	2
Het jaar 2016 in kerncijfers.....	3

JAARVERSLAG

1. Empatec in het kort	6
2. Verslag Algemeen Bestuur	8
3. Verslag Raad van Commissarissen	9
4. Verslag van de Directie	14
4.a DWAAN.2019	18
4.b Aansluiting met G.R. Fryslan-West	19

JAARREKENING

5. Geconsolideerde balans.....	21
6. Geconsolideerde winst- en verliesrekening	22
7. Geconsolideerd kasstroomoverzicht	23
8. Grondslagen.....	24
9. Toelichting op de geconsolideerde balans	30
10. Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening.....	34
11. Enkelvoudige balans	38
12. Enkelvoudige winst- en verliesrekening.....	39
13. Grondslagen.....	40
14. Toelichting op de enkelvoudige balans.....	41
15. Toelichting op de enkelvoudige winst- en verliesrekening	45
16. Overige informatie.....	47
WNT.....	47
17. Overige gegevens	49
Statutaire resultaatbestemming.....	49
Voorstel resultaatbestemming.....	50
Gebeurtenissen na balansdatum	50
Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	51

JAARVERSLAG

1. EMPATEC IN HET KORT

Twee merken, één bedrijf

NV Empatec is de overkoepelende organisatie van Empatec en Pastiel. Deze twee merken vormen een moderne, maatschappelijke onderneming en bieden, samen met tien gemeenten in Fryslân-West, een toegevoegde waarde voor mensen die via de participatiewet een beroep op ons doen. Daarnaast zijn wij een volwaardige partner voor alle opdrachtgevers door het leveren van producten en diensten die relevante waarde toevoegen.

Wij geloven dat er 'Yn ús Fryske Mienskip' voor alle mensen een plek is op de arbeidsmarkt. De Mienskip heeft groot belang bij een economisch gezond bedrijf dat voor iedereen met een beperking werk, inkomen, groei, identiteit en zelfstandigheid betekent of kan betekenen. En dat is wat wij doen.

Passie voor onze mensen

- We bestaan voor onze mensen en door onze mensen.
- Ontwikkeling van onze mensen is een voorwaarde voor de ontwikkeling van de organisatie.
- In alles wat we doen staat de ontwikkeling van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt centraal
- We werken iedere dag met hart en ziel aan het verbeteren van de relaties met de mensen en dingen om ons heen.
- We zijn trots op onze mensen en het werk dat ze leveren.

Werkwijze

Empatec biedt werkplekken, Pastiel verkleint de afstand tot de arbeidsmarkt via onder andere de infrastructuur van Empatec. Onze opdrachtgevers zijn private en publieke uitbesteders van werk. We halen via deze weg omzet binnen. Daarmee creëren we intern arbeid en hebben dat onderverdeeld in verschillende vakbedrijven. Mensen uit de WSW en de nieuwe instroom via Pastiel gebruiken deze arbeid ten behoeve van de eigen ontwikkeling. het opdoen van ervaring om zo de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Wanneer de afstand

voldoende is verkleind, volgt de uitstroom naar de arbeidsmarkt. De doelstelling is om voor iedereen een arbeidsplek te vinden, binnen of buiten de organisatie.

Onze vakbedrijven

De werkplekken van Empatec zijn onderverdeeld in de volgende vakbedrijven. Zij zetten zich met plezier in voor onze veelzijdige opdrachtgevers:

• Bestrating en Schilderwerk	Groen
• Food	Metaal
• Timmer	Montage
• Meubel	Schoonmaak
• Productie op locatie	Tomatenkwekerij
• Verpakken	

Nieuwe kandidaten van Pastiel die binnenkomen via de participatiewet met een afstand tot de arbeidsmarkt leren binnen de omgeving van Empatec de juiste werknemersvaardigheden. Via deze vakbedrijven ontwikkelen de kandidaten van Pastiel zich en wordt de afstand tot de arbeidsmarkt verkleind. Daarnaast bieden Empatec en Pastiel in hun ondersteunende afdelingen ontwikkelplaatsen voor kandidaten.

Naast het ontwikkelen van kandidaten en het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt via de vakbedrijven van Empatec, doen veel kandidaten ook bij werkgevers uit de regio werkervaring op via werkontwikkelplekken. Gedurende drie maanden werkt een kandidaat mee binnen een onderneming om zo de juiste werkervaring op te doen. Dit vraagt intensieve begeleiding van Pastiel, maar ook een open en zeer betrokken houding van de werkgever. Dankzij de werkgevers die deze ervaringsplaatsen ter beschikking stellen aan onze kandidaten, kunnen de kandidaten zich op de juiste manier ontwikkelen naar een duurzame terugkeer op de arbeidsmarkt.

De uitstroom naar de arbeidsmarkt van zowel medewerkers van Empatec en de kandidaten van Pastiel wordt door Pastiel verzorgd. Deze uitstroom wordt gerealiseerd door het vinden van een werkplek in

een regulier dienstverband, maar ook via detachering. Daarnaast worden er medewerkers van Empatec ingezet voor productie op locatie.

Samen vormen Empatec en Pastiel een organisatie die iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt of een beperking naar werk, inkomen, groei, identiteit en zelfstandigheid begeleidt.

Kernwaarden

Dankzij onze mensen kunnen wij toegevoegde waarde leveren.

Pastiel

- De blik vooruit
- Praktisch
- Gedreven

Pastiel kan als de beste mensen, die nu niet zelfstandig het minimumloon kunnen verdienen, begeleiden naar duurzaam, regulier betaald werk. Hiervoor richten we onze energie op de toekomst en de mogelijkheden van mensen. We hebben aandacht voor de persoonlijke situatie van onze mensen en weten wat er speelt, thuis en op de werkvloer. Ook naar de werkgever tonen we interesse, zo weten we wat de situatie is en hoe de

organisatie eruit ziet. Om dit goed te doen denken we in oplossingen die werken en bespreken we problemen als deze zich voordoen. Daarbij geven we helderheid en vragen we helderheid. We zijn continu in beweging, signaleren kansen in de markt en zijn loyaal. Met enthousiasme werken we aan de doelen die we hebben gesteld en zijn we gefocust op resultaat, zonder het belang van de ander uit het oog te verliezen.

Empatec

- Veelzijdig
- Eenvoud
- Zorgvuldig

Empatec kan als beste een productieomgeving bieden waarin mensen kunnen groeien. Dit doen we door in gewone taal te spreken en dingen eenvoudig te houden. We zijn ons bewust van onze verantwoordelijkheid en gaan daarom duurzaam om met de mensen en de middelen waarmee wij werken. We streven hierbij naar de best haalbare kwaliteit van ons werk. Daarom werken we actief en met aandacht aan onze opdrachten en aan het goed volbrengen hiervan. Hierbij komen we onze afspraken en onze beloftes na, zowel naar elkaar als naar de klant.

2. VERSLAG ALGEMEEN BESTUUR

Het jaar 2016 is het tweede jaar na de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015. Vanaf 2015 heeft Fryslân-West te maken met het 'op slot gaan' van de oude regeling inzake Sociale Werkvoorzieningen (de WSW). In 2016 wordt steeds duidelijker wat het effect is van de ontschotting en is de efficiencykorting duidelijk merkbaar. Deze efficiencykortingen lopen ook na 2016 door en zullen stapsgewijs oplopen naar een bedrag van tussen de € 4 en 5 miljoen in 2020.

Om dit oplopende tekort het hoofd te bieden heeft de Directie van NV Empatec reeds in 2014 een toekomstprogramma opgestart, DWAAN.2019, dat is aangevuld met een Bestuurlijk Convenant met randvoorwaarden dat door het Algemeen Bestuur is vastgesteld in datzelfde jaar. De WSW wordt weliswaar uitgefaseerd, maar desondanks is het de mening van NV Empatec en het Algemeen Bestuur van Fryslân-West dat de Mienskip groot belang heeft bij een economisch gezond bedrijf dat voor iedereen met een beperking werk, inkomen, groei, identiteit en zelfstandigheid betekent of kan betekenen.

Om dit te realiseren heeft NV Empatec de opdracht om het operationeel resultaat zodanig te verbeteren, dat uitvoering van oude en nieuwe regelingen mogelijk blijft met de bedragen die de gemeenten hier in de toekomst voor zullen krijgen van het Rijk, aangevuld met een bescheiden eigen bijdrage. Daar is DWAAN.2019 voor in de steigers gezet en daar is het Bestuurlijk Convenant voor afgesloten. Het Bestuurlijk Convenant wijst onder meer Empatec aan als voorziening Beschut Werken als onderdeel van de reeds eerder vastgestelde 'stip op de horizon', namelijk een doorontwikkeld en breed werk- en re-integratiebedrijf. Het is dan ook een teleurstelling dat de indicatiestelling voor Beschut Werken, maar ook voor het doelgroepenregister bij het UWV zo lastig en traag blijkt te gaan. Namens het Bestuur spreek ik de hoop uit dat dit slechts een tijdelijk aanloopprobleem is, want anders zal het niet alleen voor NV Empatec, maar voor de Mienskip als geheel erg lastig worden om de sociale opdracht te kunnen verwerkelijken.

Ook op het gebied van re-integratie is in 2016 veel gebeurd. Pastiel, sinds 2015 volwaardig onderdeel van het sociale werkbedrijf blijft mensen naar werk begeleiden. Het afgelopen jaar is te zien geweest dat de doelgroep wat aan het verschuiven is van mensen die snel aan het werk kunnen naar de groep die wat meer afstand heeft tot de arbeidsmarkt. Dit past ook geheel in de strategie van Pastiel en Empatec, die als broer en zus optreden en gezamenlijk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werken door dan wel die afstand te verkleinen, dan wel een aangepaste werkplek te bieden.

"Iedereen aan het werk" blijft het motto waarnaar wij streven en waar we in geloven. Dat kan binnen of buiten bij Empatec, maar het liefste natuurlijk bij externe werkgevers. De (groeps)detacheringen ontwikkelen zich volop en zullen in de toekomst alleen maar belangrijker worden. Helaas lukt het niet meer om het aantal mensen dat is geplaatst via de regeling Begeleid Werken op het oude, hoge, niveau te behouden. Nieuwe wetgeving met de daarbij horende transitievergoeding zorgt ervoor dat onze klanten erg terughoudend zijn geworden met het in dienst nemen van onze mensen en dat is jammer. Ook voor Fryslân-West vormen de transitievergoedingen een groot financieel risico die, opgeteld bij de reeds genoemde budgetkortingen, de financiële uitdaging fors maken.

Gelukkig staan NV Empatec en de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West er financieel goed voor om de gevraagde transitie te kunnen volbrengen. Namens het bestuur spreek ik het vertrouwen uit dat de gezamenlijke koers DWAAN 2019 ertoe zal leiden dat Empatec/Pastiel ook in de toekomst een gezonde ondernemende organisatie zal blijven en dat de passie voor mensen voorop blijft staan.

**Namens het Algemeen Bestuur van de
Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West,**

Janny Schouwerwou, voorzitter

3. VERSLAG RAAD VAN COMMISSARISSEN

De sociale en financiële opdracht van NV Empatec, samengebracht in het toekomstprogramma DWAAN.2019 is ambitieus en heeft alle aandacht nodig. Dit door de directie en management van Empatec ingezette programma heeft als doel om het operationeel resultaat van het bedrijf te laten toenemen tot en met 2019, om zo de afbouw van WSW-subsidie en WSW-taakstelling het hoofd te kunnen bieden. Op deze wijze kan Empatec ook in de toekomst aan haar gemeenten een heldere en betrouwbare propositie bieden, namelijk het bieden van een werkplek aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tegen de voorwaarden die het Rijk daarvoor heeft bepaald aangevuld met een beperkte eigen bijdrage.

We zijn blij dat Empatec/Pastiel het volste vertrouwen krijgt van haar bestuurders. Dit is van het grootste belang voor de toekomst van iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt in westelijk Fryslân. Wel baart het ons zorgen dat de instroom van nieuwe doelgroepen (beschut Werken, Loonkostensubsidie) stagneert. De doelstellingen van de participatiewet en van Empatec en

Pastiel zijn helder en we roepen dan ook een ieder die hierbij betrokken is op om de indicatiestelling van deze nieuwe groepen sneller en soepeler te laten verlopen. Dat is in het belang van iedereen en natuurlijk met name voor de mensen om wie het gaat.

Passie voor mensen. Daar draait het om bij Empatec en Pastiel. De samenwerking en synergie tussen Pastiel en Empatec is één van de belangrijkste aandachtsggebieden van 2016 geweest. Beiden spelen ze een essentiële rol bij de sociale opdracht van het bedrijf. Pastiel in het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt van iedereen die een aanspraak daar op doet en Empatec door het bieden van de juiste arbeidsplek voor deze doelgroep.

Samenstelling Raad van Commissarissen

In 2016 is de samenstelling van de Raad niet gewijzigd.

Een en ander leidt tot het volgende overzicht van de samenstelling van de Raad van Commissarissen van NV Empatec op 31 december 2016:

Naam	Benoemd	Zitting tot	Beroep in 2016	Nevenfuncties in 2016	Honorarium 2016
G.J. Douma (m, 1956) voorzitter en lid renumeratiecommissie	01-05-2011	01-05-2019 (niet herbenoembaar)	Directeur G.J. Douma Holding	voorzitter Stichting Oud Sneek, voorzitter Ondernemersfederatie Súdwest-Fryslân, voorzitter Stichting Siebold Hartkamp, voorzitter Stichting Ids Willemsma, kamerheer Z.M. de Koning	geen
F. Veenstra (m, 1962) vicevoorzitter en lid auditcommissie	28-02-2012	28-02-2020 (niet herbenoembaar)	Burgemeester De Fryske Marren	<i>Ambtsgebonden nevenfuncties:</i> lid agendacommissie Veiligheid en lid AB Veiligheidsregio Fryslân, lid Bestuursadviescommissie GHOR Veiligheidsberaad, voorzitter IJswegencentrale Gaasterlân, voorzitter KNRM station Lemmer, voorzitter Stichting Van der Walfonds, Sloten <i>Privé nevenfuncties:</i> bestuurslid Frysk Akademy Fûns, lid Regionaal College voor bezwaar en geschillen PKN Fryslân, lid Commissie van Beroep Eindexamens VO Fryslân, lid RvT ROC Friese Poort	€ 6.000*
A.M. Hiemstra (v, 1970) lid benoemd op voordracht van de ondernemingsraad, lid renumeratiecommissie	01-01-2014	01-01-2018 (herbenoembaar)	Manager P&O Accell Nederland B.V.	geen	€ 6.000
M. Vorster (v, 1979), lid	01-03-2012	01-03-2020 (niet herbenoembaar)	HR Manager Hamilton Bright Group	geen	€ 6.000
D. Plantinga (m, 1964) lid en lid auditcommissie	01-01-2015	01-01-2019 (herbenoembaar)	Belasting-adviseur Caraad	lid RvA MSB Isala	€ 7.500

*bezoldiging wordt uitgekeerd aan gemeente De Fryske Marren

Remuneratie bestuur en Raad van Commissarissen

Voor de honorering van commissarissen wordt de honorering opgenomen in de statuten gevolgd. De betalingen in 2016 zijn opgenomen in het overzicht 'Samenstelling Raad van Commissarissen Empatec' en in de jaarrekening.

Op de bezoldiging van de bestuurder is de WNT van toepassing. De Raad van Commissarissen past geen systeem van variabele beloning toe. Overige arbeidsvoorwaardelijke regelingen en kostenvergoedingen volgen de bepalingen uit de arbeidsvoorwaardenregeling Empatec nv en de Empatec bedrijfsregelingen.

Aanstellingstermijn bestuurder

De aanstelling van de bestuurder bij Empatec is voor onbepaalde tijd. De heer H.G. van der Zwaag is sinds 1 december 2009 in dienst bij Empatec. Zijn opzegtermijn is een maand. Voor Empatec is de opzegtermijn één maand bij een dienstverband korter dan vijf jaar en voor elke volgende vijf jaar één maand extra. Hierbij geldt een maximum van vier maanden.

Activiteiten Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen is, naast zijn 6 plenaire vergaderingen, verschillende malen bij elkaar geweest, en wel in het kader van excursies, kennissessies en een zelfevaluatie. In haar vergaderingen heeft zij zich daarbij gericht op:

- de realisatie van de doelstellingen van Empatec;
- de realisatie van haar sociale opgave voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- de financiële verslaglegging;
- de naleving van wet- en regelgeving.

Daarnaast heeft de raad o.m. de volgende onderwerpen besproken of daar goedkeuring aan verleend:

- het jaarverslag inclusief de jaarrekening;
- de begroting 2016;

- verschillende governance aangelegenheden waaronder het Reglement van de Raad van Commissarissen en het rooster van aftreden.

De vergaderingen van de Raad van Commissarissen en zijn vaste commissie zijn genotuleerd. Tevens zijn actie- en besluitenlijsten bijgehouden. De directeur heeft de Raad van Commissarissen zowel mondeling als schriftelijk regelmatig geïnformeerd over de externe ontwikkelingen, de beoogde doelen en behaalde resultaten. Bij de vergaderingen waren de directeur en de manager finance & control van Empatec aanwezig. Ook zijn in en buiten vergadering verschillende presentaties gegeven door medewerkers van Empatec of door experts uit het veld.

Overleg Raad van Commissarissen met stakeholders

De Raad van Commissarissen heeft in 2016 regelmatig overleg gehad met de stakeholders van Empatec, zoals gemeenten (wethouders en ambtelijk). De raad deed dat tijdens themabijeenkomsten en regulier overleg.

In dit overleg is onder meer besproken:

- ontwikkelingen in de sector;
- de ontwikkelingen in het sociale domein en strategische ontwikkelingen;
- de kwaliteit van de dienstverlening;
- het jaarverslag 2015;
- de begroting 2016.

De Raad van Commissarissen heeft tevens met gemeenten gesproken over het meerjarenprogramma DWAAN.2019 van Empatec.

Overleg Raad van Commissarissen en de Ondernemingsraad

Het contact met de Ondernemingsraad is open en constructief. Een afvaardiging van de Raad van Commissarissen is regelmatig aanwezig bij een regulier overleg van de ondernemingsraad, in 2016 heeft dit drie

keer plaatsgevonden. Het toekomstperspectief en de organisatieontwikkeling opgenomen in DWAAN.2019 vormden in deze gesprekken de hoofdonderwerpen.

Overleg Raad van Commissarissen en de accountant

In 2016 heeft de Raad van Commissarissen met de accountant gesproken over de jaarrekening 2015. Met de accountant zijn tevens de managementletter en algemene ontwikkelingen besproken.

Overige activiteiten

De leden van de Raad van Commissarissen zorgen ervoor voortdurend op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in de branche en de benodigde kennis en ervaring op te doen. Zo is Empatec lid van Cedris en ontvangen de leden de informatie vanuit dit netwerk. Commissarissen nemen tevens deel aan workshops en andere educatiebijeenkomsten. Verder houden de commissarissen vakliteratuur en de media bij. Daarnaast ontvangen de leden van de Raad van Commissarissen relevante en interessante informatie van de directeur.

Zelfevaluatie

In overeenstemming met de best practice van good governance en de Branchecode Cedris evalueert de Raad van Commissarissen zichzelf jaarlijks.

In 2016 heeft de Raad van Commissarissen dit zelf uitgevoerd. Aan de hand van afzonderlijke voorbereidende gesprekken met de commissarissen en de directeur zijn de onderwerpen geïnventariseerd en besproken in een zelfevaluatie.

De uitvoering van de daaruit voortvloeiende actiepunten vindt plaats in 2017.

Commissies Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft een vaste commissie: de Auditcommissie. De commissie is belast met het voorbereiden van het toezicht van de Raad van Commissarissen op de directie van Empatec.

Auditcommissie

De Auditcommissie bereidt het toezicht van de Raad van Commissarissen voor op het gebied van de financiële informatievervalsing, het systeem van interne beheersing en controle van risico's, het controleproces van de accountant en de naleving van wet- en regelgeving.

In 2016 bestond de Auditcommissie uit de heer D. Plantinga (voorzitter) en de heer F. Veenstra. De vergaderingen van de Auditcommissie worden bijgewoond door de manager finance & control. De accountant was tweemaal bij de vergadering aanwezig, namelijk bij het bespreken van het jaarverslag 2015 en bij het bespreken van de managementletter.

De Auditcommissie vergaderde twee keer in 2016. De volgende onderwerpen kwamen in de vergaderingen aan bod:

- het jaarverslag 2015;
- het overleg met externe toezichthouders.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie bereidt het toezicht van de Raad van Commissarissen voor op het gebied van benoeming, bezoldiging en beoordeling van de directeur (werkgeversrol). Verder formuleert en onderhoudt de commissie de profielschets van de Raad van Commissarissen.

In 2016 bestond de Remuneratiecommissie uit de heer G.J. Douma en mevrouw A.M. Hiemstra. De remuneratiecommissie heeft in 2016 drie maal vergaderd. Daarbij kwamen de volgende onderwerpen aan bod:

- het remuneratiebeleid;
- het planningsgesprek, voortgangsgesprek en beoordeling bestuurder;
- werving nieuwe algemeen directeur;
- herbenoeming commissarissen;
- de verhouding Raad van Commissarissen en zijn vaste commissies;

- de voorbereiding van de zelfevaluatie van de Raad van Commissarissen.

Overige aandachtspunten voor de Raad van Commissarissen

Integriteit

Empatec heeft een integriteitscode en klokkenluidersregeling. Daarmee volgt Empatec de richtlijnen voor good governance. Integriteit en voorkomen van fraude zijn ook onderwerpen in de functioneringsgesprekken. Tevens heeft Empatec een regeling voor ongewenst gedrag en zijn zeven vertrouwenspersonen benoemd.

De Raad van Commissarissen heeft blijvende aandacht voor integriteit. Naast de aanwezigheid van regelingen en protocollen krijgt daarbij ook uitdrukkelijk de 'zachte kant' van integriteit alle aandacht van de Raad van Commissarissen. Hij onderkent het belang hiervan en stimuleert de daarbij passende cultuur en gedrag binnen Empatec.

De Raad van Commissarissen stelt vast dat zij in 2016 geen zaken heeft gesignaleerd welke kunnen worden beschouwd als schendingen van integriteit of belangenverstrengelingen.

Naast de integriteitscode zijn in het reglement voor de Raad van Commissarissen onafhankelijkheidscriteria opgenomen.

De Raad van Commissarissen stelt vast dat noch de directeur, noch leden van de Raad van Commissarissen nevenfuncties vervullen welke onverenigbaar zijn met hun bestuurs- respectievelijk hun toezichhoudende taak.

Tot slot

De Raad van Commissarissen is zich terdege bewust van zijn rol en verantwoordelijkheden: niet alleen binnen Empatec maar eveneens in maatschappelijk perspectief: nu en in de toekomst.

Wij danken alle medewerkers en management voor hun inzet en betrokkenheid bij de ontwikkeling van Empatec, haar mensen en haar stakeholders. Ook dit jaar was er eveneens een plezierige en constructieve samenwerking tussen OR, Bestuur en RvC.

Sneek, 23 maart 2017

Namens de Raad van Commissarissen van Empatec,

Geert Jan Douma

Voorzitter

4. VERSLAG VAN DE DIRECTIE

Een nieuwe werkelijkheid

De harde realiteit is dat er vanuit het Rijk steeds minder geld beschikbaar is voor de mensen waar wij voor staan. Dat is een nieuwe werkelijkheid die wij onder ogen zien en waar wij naar handelen. Het jaar 2016 was er een met een overwegend positief gevoel. Trots omdat we als bedrijf in staat zijn geweest extra opdrachten binnen te halen en kosten te besparen. Dat doen we met zijn allen en dat lukt ons. Aan de andere kant soms ook lastig, omdat we beslissingen moeten nemen die moeilijk zijn, bijvoorbeeld het verhuizen van de timmerfabriek of het niet verlengen van arbeidscontracten.

Onze Mienskip heeft groot belang bij een economisch gezond bedrijf dat voor iedereen met een beperking werk, inkomen, groei, identiteit en zelfstandigheid betekent. Empatec en Pastiel hebben allebei hun eigen rol daarin. Pastiel in het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt en het plaatsen van de juiste mensen op de juiste plek, Empatec in het bieden van een passende werkplek.

Wij geloven, samen met onze Gemeenten, dat een sociaal werkbedrijf zoals wij deze hebben vormgegeven van groot belang is. Met ons programma DWAAN.2019, dat al in 2014 is ingezet, investeren we in die toekomst en borgen we de noodzakelijke veranderingen die nodig zijn. DWAAN.2019 voorziet erin dat de afbouw van subsidies en instroom in de WSW wordt gecompenseerd met een hoger operationeel resultaat in het werkbedrijf (Empatec) en re-integratiebedrijf (Pastiel). Tegelijkertijd maken we het bedrijf klaar voor de instroom van nieuwe doelgroepen: Beschut Werken, mensen vanuit de Participatiewet met Loonkostensubsidies en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die arbeidsmatig re-integreren naar werk.

Onze (belangrijkste) activiteiten in 2016

Wat hadden we afgelopen juni een prachtig bezoek van koning Willem Alexander en Koningin Maxima aan onze kwekerij in Wier. De koning en koningin werden rondgeleid door Johan Kuipers en toonden oprechte

belangstelling voor al onze Empatec en Pastiel collega's. Het gesprek in de kantine was prachtig. Met vier Pastiel kandidaten en Maria van der Molen, jobcoach bij Pastiel hadden Willem Alexander en Maxima een apart gesprek zonder pers en beveiliging. Dat maakte ook veel indruk op het koninklijk paar. "Het is hier hartverwarmend en zeer inspirerend", zo sprak onze koning. Het bezoek voelde als een Koninklijke bedrijfsonderscheiding en ook als een bevestiging dat we op de goede weg zijn.

Op 26 mei 2016 werd de nieuwe huisstijl van Empatec en Pastiel onthult op vier locaties: Franeker, Wier, Joure en Sneek. Met een schoolbus, een DJ en nieuw bestickerde busjes werd elke locatie bezocht. Daarnaast was 's ochtends Foppe de Haan en 's middags Jan Ykema als gastspreker mee. Zij vertellen over hun ervaring met ontwikkeling, een doel bereiken en hulp vragen. De link met Empatec en Pastiel is snel gelegd.

Wie de komende tijd gaat klussen en daarvoor naar Karwei in Sneek gaat, heeft kans om daar Sharon Langius tegen te komen. Sinds begin november heeft Sharon namelijk een contract bij Karwei in Sneek. Hiervoor was ze werkzaam op de afdeling schoonmaak binnen Empatec. Ze heeft de workshops gevolgd van het mobiliteitsproject en is nu binnen een half jaar uitgestroomd naar Karwei. Bij Karwei voert Sharon verschillende werkzaamheden uit waaronder het bijvullen van de schappen, het schoonhouden van de winkel maar ze draait ook kassa. In het begin dacht Sharon dat ze niet achter de kassa zou kunnen maar na het te hebben geprobeerd, vindt ze dit juist één van de leukste dingen om te doen. Zo zie je maar dat je vaak meer kunt dan dat je denkt. Door het te proberen kwam Sharon erachter dat ze het niet alleen prima kan maar het ook nog een keer erg leuk vindt. De werkgever is erg tevreden over Sharon. Ze past goed in het team en doet haar werk naar volle tevredenheid. Empatec is een organisatie die een werkplek biedt voor iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Rentex Floron is het grootste zelfstandige wasserijbedrijf van Nederland. Al meer dan vijftien jaar werken beide

organisaties succesvol samen. Vanaf oktober 2016 is deze samenwerking nog verder geïntensiveerd. Directeur Titus Mulder van Rentex: "Wij zijn trots op deze samenwerking. In de afgelopen weken hebben de medewerkers van Empatec hun plek gevonden en komen wij veelvuldig bij elkaar over de vloer". Gerke Jongstra, assistent productieleider bij Empatec, vult aan: "De uitdaging voor ons allemaal is om een gezamenlijk doel te bereiken. Dat lukt, de taking care together gedachte van Rentex Floron komt tot zijn recht. In het begin was het erg spannend voor onze mensen, ze kregen een andere werkplek en kregen ook te maken met andere mensen. Inmiddels is iedereen aan elkaar gewend en verloopt de samenwerking steeds beter. Wij voelen ons ook ontzettend welkom door iedereen van Rentex Floron".

Op 6 oktober 2016 is het project Wurkjouwer in Balk geopend. In samenwerking met de gemeente De Fryske Marren is besloten een 2e locatie toe te voegen vanwege de toenemende instroom uit de Participatiewet, waaronder statushouders. "We willen graag dat iedereen in beweging komt, zich ontwikkelt en weer mee kan doen in de maatschappij. Wurkjouwer is hier een belangrijke schakel in en met deze nieuwe locatie is er een betere spreiding in onze gemeente", aldus Klaas Ybema die als beleidsadviseur van de gemeente nauw betrokken is bij Wurkjouwer. Wethouder Frans Veltman geeft aan: "Wij accepteren niet dat mensen noodgedwongen achterde geraniums moeten zitten. Als gemeente De Fryske Marren zetten we ons er voor in dat iedereen weer mee kan doen in de maatschappij!"

Zo maar een aantal voorbeelden van wat er is gebeurd in 2016. Prachtige voorbeelden waarmee we bewijzen hoe we aan onze eigen toekomst werken. Als team, vooruitstrevend en met lef. Als ik dan zo door ons mooie bedrijf loop en terugdenk aan het afgelopen jaar, dan kan ik alleen maar tot de conclusie komen dat we met veel enthousiasme onze eigen toekomst aan het invullen zijn. Dat is ook precies waar ik steeds voor sta: uitgaan van onze eigen kracht en gericht op de toekomst. We moeten

als Pastiel en Empatec van onze eigen kracht uitgaan en dan ondernemen gericht op de toekomst. En ik weet het. Het is hard werken. Het vraagt van ons anders werken, anders kijken dan we heel lang gedaan hebben. Maar ik zie ook dat het gaat lukken. Niet alleen aan de zakelijke kant, maar ook sociaal: we bieden de mogelijkheid aan veel medeburgers om via Pastiel bij ons te komen leren en werken. En ook voor de nieuwe Nederlanders, de asielzoekers en statushouders, doen we dat. Daar zijn we ook van: iedereen die een steuntje in de rug nodig heeft, om wat voor reden dan ook, die moet bij ons terecht kunnen. Dat blijft, dat laten we nooit meer los. Ditzelfde zei ik ook tegen de Koning en Koningin toen zij op bezoek bij ons waren in Wier en tegen de Commissaris van de Koning die op bezoek was bij het project Wurkjouwer in Balk. Ze knikten instemmend. Laat hun ja-knikje symbool zijn voor iedereen om ons heen en voor onszelf.

Toestand per balansdatum

De gecombineerde omzet van het werk- en re-integratiebedrijf was in 2016 met € 20,2 miljoen nagenoeg gelijk aan 2015 (€ 20,3 miljoen). Het uiteindelijke resultaat inclusief subsidietekort, wat € 1.056.000 groter was dan in 2015, eindigt op een verlies van € 727.000 (2015: verlies € 758.000). Hierin zijn de investeringen in Dwaan 2019 opgenomen.

Ondanks het verlies kent NV Empatec een stevige vermogenspositie. De solvabiliteit bedraagt 51,9% (2015: 43,2%) en is ruimschoots voldoende voor een Sociaal Werkbedrijf als Empatec/Pastiel. Er is voldoende ruimte om eventuele tegenvallers in de transitie van DWAAN.2019 op te vangen. Ook de liquiditeit van ons bedrijf is prima. Voor NV Empatec bedroeg het totaal aan saldi eind 2016 € 6,3 miljoen. Dit een daling ten opzichte van 2015 van € 4,6 miljoen, maar tegelijkertijd namen de kortlopende schulden aan kredietinstellingen binnen de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West (die alle aandelen van NV Empatec in bezit heeft en met wie NV Empatec een gezamenlijke bankfaciliteit heeft bij de Bank Nederlandse Gemeenten) af met € 3,5 miljoen.

Gezamenlijk hebben Empatec en Fryslân-West € 3,2 miljoen aan liquide middelen (2015: € 4,3 miljoen). Er zijn geen langlopende schulden. De bijdrage van onze gemeenten is al sinds 2002 onveranderd € 500 per subsidie eenheid per jaar. Het landelijk gemiddelde beweegt rond de € 1.500 per subsidie eenheid per jaar.

Toekomst- en risicoparagraaf

Risico's en onzekerheden

Artikel 2:391 lid 1 BW bepaalt dat Empatec in het jaarverslag een beschrijving opneemt van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij wordt geconfronteerd. Onzekerheden ontstaan als gevolg van het geheel of gedeeltelijk ontbreken van informatie over, inzicht in of kennis van een gebeurtenis, de gevolgen daarvan, of de waarschijnlijkheid dat een gebeurtenis zich voordoet. Risico's zijn de effecten van onzekerheden op het behalen van doelstellingen.

Het gaat niet om het geven van een uitputtende uiteenzetting van alle mogelijke risico's en onzekerheden, maar om een selectie en weergave van de belangrijkste risico's en onzekerheden waarvoor Empatec zich ziet geplaatst. Dit stelt de gebruiker van het jaarverslag in staat zich een goed beeld te vormen van mogelijke gebeurtenissen of ontwikkelingen met belangrijke gevolgen voor resultaten, de financiële positie of de continuïteit van bepaalde of alle activiteiten van Empatec.

Bij de identificatie van selectie van de voornaamste risico's en onzekerheden onderkennen wij de volgende categorieën:

Strategie

Hieronder vallen risico's en onzekerheden, vaak met een externe oriëntatie/ ontstaansgrond, die een belemmering vormen om de strategie van Empatec te realiseren en invloed kunnen hebben op de lange termijn doelstellingen. De komende jaren zal de door het Rijk ingezette subsidiedaling zich verder doorzetten. Er zullen geen nieuwe mensen meer toetreden tot de Wsw.

Daarnaast loopt het subsidiebedrag per gerealiseerde Wsw-plek in sprongen terug tot het niveau van het wettelijk minimumloon in 2020 (circa € 23.000). In 2015 bedroeg dit subsidiebedrag nog € 26.000. Deze daling levert een verhoging van de doorbelasting van de GR Fryslân-West aan NV Empatec op van € 4,4 miljoen in 2019 ten opzichte van 2015. Dit verschil zal door NV Empatec worden goedgeemaakt door een verbeterd operationeel resultaat ter grootte van € 3,7 miljoen. Dit is wat het programma Dwaan als doelstelling kent. Omdat het compenseren van de subsidieteruggang wel erg lastig wordt met een krimpende doelgroep Wsw-collega's, is het noodzakelijk dat de instroom van nieuwe doelgroepen op gang komt. In het bestuurlijk convenant is afgesproken dat NV Empatec de uitvoerder wordt van Beschut Werken. Volgens de macromodellen van het Rijk mag NV Empatec daar tot en met 2019 een instroom van 59 arbeidsplekken in verwachten. Helaas is die instroom nog nauwelijks op gang gekomen, we hebben einde 2016 2 arbeidsplekken ingevuld, door problemen met de indicatiestelling. Het oplossen van dit probleem is noodzakelijk om onze doelstellingen te halen en daarmee dus een risico. Ten aanzien van de re-integratie activiteiten (Pastiel) zijn er afspraken met onze gemeenten tot en met het jaar 2017. Voor de continuïteit van NV Empatec is het belangrijk dat ook na 2017 er afspraken blijven met onze gemeenten over het re-integreren van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De intentie hiervan is in de volle breedte positief.

Operationele activiteiten

Dit zijn risico's en onzekerheden die de effectiviteit en efficiëntie van de operationele activiteiten van Empatec beïnvloeden en daarmee vooral betrekking hebben op de processen binnen Empatec en van invloed kunnen zijn op de korte termijn doelstellingen.

Met ons programma DWAAN.2019, dat al in 2014 is ingezet, investeren we in de toekomst en borgen we de noodzakelijke veranderingen die nodig zijn. DWAAN.2019 vergt een verandering van al onze mensen. Deze verandering is nodig om de doelstelling van een hoger operationeel resultaat van € 3,7 miljoen in het werkbedrijf (Empatec) en re-integratiebedrijf (Pastiel) te behalen. Dit

proces loopt goed, maar het tempo van veranderen blijft de komende jaren wel een punt van aandacht.

Financiële positie

Dit betreft risico's en onzekerheden met betrekking tot de financiële positie van Empatec, zoals koersrisico's, liquiditeitsrisico's, valutarisico's, renterisico's en onzekerheden in de mogelijkheden om financiering aan te trekken.

Wij kennen geen koers-, valuta- en renterisico's omdat wij geen externe financiering hebben en geen activiteiten in het buitenland. Ons liquiditeitspositie is prima, voor NV Empatec bedroeg het totaal aan saldi eind 2016 € 6,3 miljoen.

Financiële verslaggeving

Hieronder vallen risico's en onzekerheden die van invloed zijn op de betrouwbaarheid van de interne en externe financiële verslaggeving. Dit betreft onder andere onzekerheden bij complexe toerekeningsproblemen, de mate van subjectiviteit bij waarderingsvraagstukken en risico's ten aanzien van de inrichting van de financiële verslaggevingssystemen.

Wij hebben een eenvoudige structuur met de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West die 100% aandeelhouder is van de NV Empatec. Daardoor is er geen sprake van complexe toerekeningen. De activa zijn goed, objectief te waarderen. Er is einde 2016 ruim € 11,4 miljoen aan vaste activa die voor bijna € 9 miljoen bestaan uit gebouwen en ondergrond. Ons financiële verslaggevingssysteem is betrouwbaar en al jarenlang op dezelfde wijze ingericht.

Wet- en regelgeving

Dit zijn risico's en onzekerheden die voortvloeien uit wetten en regels (zowel intern als extern), en een directe invloed hebben op Empatec en/of haar bedrijfsprocessen. Wij zijn scherp op het naleven van wet- en regelgeving. We toetsen regelmatig zowel intern als extern of we voldoen aan wet- en regelgeving. Het is lastig in te schatten of de aankomende jaren veranderingen worden aangebracht in wet- en regelgeving en wat de impact hiervan is voor Empatec. Wij veronderstellen dat we eventuele wijzigingen in wet- en regelgeving goed kunnen opvangen.

Risicobereidheid

Wij zijn een maatschappelijk onderneming, die bestaat voor onze mensen en door onze mensen. We zijn ons bewust van onze verantwoordelijkheid en gaan daarom duurzaam om met de mensen en de middelen waarmee wij werken. We streven hierbij naar de best haalbare kwaliteit van ons werk. We hebben als kernwaarden onder andere zorgvuldig en eenvoudig. Dat is ook de manier waarop we naar de voornaamste risico's en onzekerheden kijken, we willen zorgvuldig handelen en daarmee zo weinig mogelijk risico's lopen. Vooral als het gaat om onze mensen. We zijn echter ook van de eenvoud. We gaan dus ook zo eenvoudig en praktisch mogelijk met risico's en onzekerheden om. We dekken, als het niet om onze mensen gaat, niet per definitie alle risico's en onzekerheden af. Dit doen we zo transparant mogelijk, door de risico's en onzekerheden zoveel mogelijk te benoemen en te bespreken.

Toekomst

De economische vooruitzichten voor 2017 en verder zijn volgens ons gematigd positief. Wel is het een uitdaging om het werk dat op de markt wordt opgehaald met een veranderende doelgroep om te zetten in ontwikkelingen en marge. Aan de andere kant zie ik dat de waarde van de "harde" en "zachte" infrastructuur van Pastiel/ Empatec voor het realiseren van werk, inkomen en groei, zelfstandigheid en identiteit van iedereen met afstand tot de arbeidsmarkt door de ogen van onze bestuurders, burgers en ook "Den Haag" minder omstreden is dan ooit!

Henk van der Zwaag, Algemeen Directeur

Sneek, 23 maart 2017

4.A DWAAN.2019

DWAAN.2019: de 8 doelen

1. 80% van onze omzet komt van klanten die niet voor financiële winst alleen gaan;
2. Een medewerkerstevredenheidsscore van 7,5%;
3. 75% van al onze arbeid brengen we in rekening bij onze klanten;
4. EPS (Empatec Promotor Score): jaarlijks groeit het aantal klanten dat ons bij andere bedrijven aanbeveelt;
5. Onze gemeenten geven ons een 8 of hoger;
6. Het operationeel resultaat is € 3,7 miljoen hoger dan nu (2014);
7. 75% van de doelgroep die een keuze heeft, kiest voor Empatec;
8. 80% van als onze medewerkers scoort een 8 of hoger op de benodigde competenties.

DWAAN.2019: de bestuurlijke uitgangspunten

1. Empatec ontwikkelt zich door als breed werk- en re-integratiebedrijf (stip op de horizon);
2. De deelnemende gemeenten houden de voorziening voor mensen met een WSW-status bij NV Empatec/Fryslân-West minimaal in stand tot en met 2019;
3. De deelnemende gemeenten zeggen NV Empatec/Fryslân-West vanaf 2015 het 'fictieve' aandeel WSW in het toegekende participatiebudget toe tot en met 2019;
4. De deelnemende gemeenten wijzen NV Empatec/Fryslân-West vanaf 2015 aan als voorziening voor 'Beschut Werken' en leiden de door het UWV als zodanig geïndiceerde personen naar NV Empatec/Fryslân-West toe;
5. De in de Participatiewet voorziene financiering van de personen die deelnemen aan de voorziening Beschut Werken wordt aan NV Empatec/Fryslân-West uitgekeerd als uitvoerder van de faciliteit Beschut Werken;
6. De deelnemende gemeenten hebben de intentie om het door hen uit te besteden werk bij NV Empatec onder te brengen, voor zover dat passend is;
7. Social Return on Investment (SROI) wordt door de deelnemende gemeenten hard gemaakt in aanbestedingen;
8. Er komt een samenwerking op HRM-gebied tussen de deelnemende gemeenten en NV Empatec/Fryslân-West.

4.B AANSLUITING MET DE JAARREKENING 2016 VAN DE G.R. FRYSLÂN-WEST

cijfers x € 1.000

	2016	2015
GR Fryslân-West		
Verlies Fryslân-West (doorberekend aan NV Empatec)	-2.889	-2.071
Correctie voor:		
- Salarissen ambtenaren (wel in GR, niet in subsidietekort)	3.379	3.627
- Bijdrage begeleid werken (niet in GR, wel in subsidietekort)	-1.781	-1.791
- Bonus Begeleid Werken		
Subsidietekort	-1.291	-235
NV Empatec		
Operationeel resultaat NV Empatec uit bedrijfsvoering	882	277
Dwaan.2019	-318	-800
Nettoresultaat	-727	-758

JAAARREKENING

5. GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016 NV EMPATEC

cijfers x € 1.000

	31-12-16	31-12-15		31-12-16	31-12-15
ACTIVA			PASSIVA		
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa	11.337	11.482	Geplaatst aandelenkapitaal	4.500	4.500
Financiële vaste activa	84	180	Agioreserve	38	38
			Statutaire reserves	7.068	7.826
			Resultaat lopend boekjaar	-727	-758
Totaal Vaste activa	11.421	11.662	Totaal Eigen vermogen	10.879	11.606
Vlottende activa			Vreemd vermogen		
Vorraden	962	1.044	Voorzieningen	1.865	2.609
Vorderingen	2.656	3.265	Langlopende schulden	0	0
Liquide middelen	6.299	10.900	Kortlopende schulden	8.594	12.656
Totaal vlottende activa	9.917	15.209	Totaal vreemd vermogen	10.459	15.265
Totaal	21.338	26.871	Totaal	21.338	26.871

6. GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2016 NV EMPATEC

cijfers x € 1.000

	2016	2015
Netto omzet	20.155	20.342
Materiaalverbruik	-3.768	-3.432
Kosten uitbesteed werk e.d.	-1.961	-1.792
Netto toegevoegde waarde	14.426	15.118
Subsidies rijk/gemeenten	29.230	30.890
Loonkosten subsidies gemeenten	6	52
Overige opbrengsten	255	115
Bruto bedrijfsresultaat	43.917	46.175
Loonkosten Fryslân West	31.700	32.433
Loonkosten Empatec / Empaselect	4.925	4.198
Loonkosten Trajecten	104	147
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op materiële activa	1.221	1.188
Overige bedrijfskosten	6.697	8.973
Som van de bedrijfslasten	44.647	46.939
Netto bedrijfsresultaat	-730	-764
Financiële baten en lasten	3	6
Resultaat	-727	-758

7. GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT 2016 NV EMPATEC

cijfers x € 1.000

	2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Netto bedrijfsresultaat	-730	-764
Aanpassing voor:		
* Afschrijvingen en waardeverminderingen	1.221	1.188
* Mutaties in voorzieningen	-744	84
Verandering in het werkkapitaal		
Mutaties voorraden	82	174
Mutaties vorderingen	609	-268
Mutaties schulden op korte termijn	-4.063	-1.943
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	-3.624	-1.529
Ontvangen interest	3	6
	-3.621	-1.523
Investeringen in materiële activa	-1.107	-1.515
Investeringen in financiële activa	0	-131
Desinvesteringen van materiële activa	32	103
Desinvesteringen van financiële activa	95	58
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-980	-1.485
Uitkering interim dividend	0	0
Aflossing langlopende schulden	0	0
Betaalde interest	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	0	0
Toename (afname) geldmiddelen:	-4.601	-3.008
Saldo liquide middelen 1 januari	10.900	13.908
Saldo liquide middelen 31 december	6.299	10.900
Toename (afname):	-4.601	-3.008

8. GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGLEGGING (GECONSOLIDEERD)

Voor een betere interpretatie van de financiële overzichten worden de grondslagen van de financiële verslaglegging vooraf samengevat.

Activiteiten

De activiteiten van NV Empatec, statutair gevestigd te Sneek en haar groepsmaatschappijen bestaan voornamelijk uit de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en re-integratie-activiteiten.

Deelnemingen

	Statutaire				
Naam	Vestigingsplaats	Adres	Activiteiten	% Deelneming	Geconsolideerd
Empaselect BV	Sneek	Tingietersstraat 1	Re-integratie	%100	ja

Groepsverhoudingen

Alle aandelen NV Empatec worden gehouden door de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West. NV Empatec te Sneek staat aan het hoofd van een groep rechtspersonen. Een overzicht van de gegevens vereist op grond van de artikelen 2:379 en 2:414 BW is onderstaand opgenomen:

Geconsolideerde maatschappijen:

Grondslagen voor de consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening van NV Empatec zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en de resultaatbepaling van NV Empatec.

De financiële gegevens van de groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie betrokken rechtspersonen en vennootschappen zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties. Belangen van derden in het vermogen en in het resultaat van groepsmaatschappijen zijn afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht.

De resultaten van nieuw verworven groepsmaatschappijen en de andere in de consolidatie meegenomen rechtspersonen en vennootschappen worden geconsolideerd vanaf de overnamedatum. Op die datum worden de activa, voorzieningen en schulden gewaardeerd tegen de reële waarden. De betaalde goodwill wordt geactiveerd en afgeschreven over de economische levensduur. De resultaten van afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie verwerkt tot het tijdstip waarop de groepsband wordt verbroken.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW. De jaarrekening is opgemaakt op 23 maart 2017. Op onderdelen is in deze jaarrekening van deze modellen afgeweken. Er is in die gevallen aangesloten bij een indeling die in de WSW-sector gebruikelijk is.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en

passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

De afschrijvingstermijnen bedragen over het algemeen

Voorzieningen terreinen	10-20 jaar
Gebouwen	10-40 jaar
Installaties	5-20 jaar
Machines	5 jaar
Inventaris	3-10 jaar
Vervoermiddelen	5-10 jaar

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs en indien van toepassing onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen.

Vorraden

Vorraden grond- en hulpstoffen en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De waardering van de voorraden grond- en hulpstoffen komt tot stand op basis van fifo. Het onderhanden werk en de voorraden gereed product worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De vervaardigingsprijs omvat het directe materiaalverbruik, de directe loon- en machinekosten en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, en een opslag voor indirecte fabricagekosten. De netto-opbrengstwaarde is gebaseerd op een verwachte verkoopprijs, onder aftrek van nog te maken kosten voor voltooiing en verkoop.

Handelsvorderingen, overige vorderingen en transitoria

Waardering geschiedt tegen nominale waarde. Voor het risico dat vorderingen niet invorderbaar of gedekt zijn, wordt een voorziening in mindering gebracht op de post.

Onderhanden projecten

De onderhanden projecten in opdracht van derden worden gewaardeerd tegen de gerealiseerde projectkosten vermeerderd met de toegerekende winst en verminderd met verwerkte verliezen en gedeclareerde termijnen. Indien het resultaat op een onderhanden project niet op betrouwbare wijze kan worden ingeschat wordt geen winst toegerekend. De projectkosten omvatten de direct op het project betrekking hebbende kosten, de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend. In de onderhanden projecten zijn tevens begrepen de uit projectontwikkeling voortkomende projecten indien en voor zover voor eenheden van het project voor of tijdens de constructie een onvoorwaardelijke

verkoopovereenkomst is afgesloten. Indien het totaal van alle onderhanden projecten een debetstand vertoont, wordt het totaalsaldo gepresenteerd onder de vlottende activa. Indien het totaal van alle onderhanden projecten een creditsaldo vertoont, wordt het totaalsaldo gepresenteerd onder de kortlopende schulden. In het boekjaar gerealiseerde projectopbrengsten worden als opbrengsten in de winst-en-verliesrekening verwerkt in de post netto-omzet zolang het project nog niet is voltooid. Projectkosten zijn verwerkt in de kosten van grond- en hulpstoffen en in de kosten van uitbesteed werk en andere externe kosten.

Liquide middelen

Deze zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde. Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting op de «Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen». Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. Per 31 december 2016 zijn er geen financiële derivaten in bezit van de vennootschap.

Voorzieningen

Er zijn langlopende voorzieningen getroffen voor:

- personele verplichtingen
- onderhoud

Personele verplichtingen

Deze voorziening is gevormd voor:

- verwachte kosten inzake organisatie aanpassingen
- overige langlopende personeelsbeloningen

De voorziening verwachte kosten inzake organisatie-aanpassingen wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting

noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen. Voor de voorziening voor langlopende personeelsbeloningen is de richtlijn 271 van toepassing. Deze heeft betrekking op de verantwoording van uitgestelde beloningen waaronder toekomstige tijdsevenredig opgebouwde jubileumuitkeringen. Overige langlopende personeelsbeloningen zijn die welke deel uitmaken van het beloningspakket, zoals beloningen wegens jubilea met een langlopend karakter. Hierbij is sprake van opbouw van rechten. De opgenomen verplichting is de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Gemeentelijke FPU-regeling

Dit is een voorziening ter dekking van een aanvulling op de FPU regeling. Deze aanvulling is door de gemeentelijke overheid met de werknemers overeengekomen. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen (aanvulling op de FPU regeling) af te wikkelen.

Onderhoud

Dit betreft een voorziening voor de gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten voor groot onderhoud van de gebouwen. Deze voorziening wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening wordt lineair opgebouwd. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorzieningen voor personeelsbeloningen

De vennootschap heeft diverse pensioenregelingen. De regelingen worden gefinancierd door afdrachten aanbedrijfstakingpensioenfondsen. De pensioenverplichtingen uit zowel de Nederlandse als de buitenlandse regelingen worden gewaardeerd volgens de «verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering». In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst wordt beoordeeld of en zo ja welke verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie op balansdatum bestaan. Deze additionele verplichtingen, waar onder eventuele verplichtingen uit herstelplannen van de pensioenuitvoerder, leiden tot lasten voor de vennootschap en worden in de balans opgenomen in een voorziening. Bij eindloonregelingen wordt een verplichting (voorziening) voor (coming) backservice opgenomen indien toekomstige salarisverhogingen op balansdatum reeds zijn toegezegd. Ultimo 2016 (en 2015) waren er voor de groep geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie.

Schulden op lange en korte termijn

Leningen

Deze leningen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Het betreft schulden met een looptijd van langer dan een jaar.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De verplichtingen uit hoofde van het vakantiegeld ambtelijk en WSW personeel komen op grond van bestaande afspraken voor rekening van NV Empatec en zijn gewaardeerd tegen het bedrag van het per balansdatum opgebouwde recht op vakantiegeld. De nog niet opgenomen vakantiedagen van het ambtelijk personeel zijn gewaardeerd tegen loonwaarde. De nog niet opgenomen vakantiedagen van het WSW-personeel zijn gewaardeerd tegen een tarief dat is opgebouwd uit de productiewaarde, aangevuld met het WSW subsidietekort. Dit betreft de verwachte uitstroom van middelen om deze verplichting af te wikkelen zoals bedoeld in RJ271.203.

Grondslagen voor de winst-en-verliesrekening

Omzet

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst van de in het verslagjaar geleverde goederen en verleende diensten onder aftrek van kortingen en de over de omzet geheven belastingen. Opbrengsten voortvloeiend uit de verkoop van goederen worden verantwoord op het moment dat alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's zijn overgegaan op de koper. De kostprijs van deze goederen wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening. De kostprijs van deze diensten wordt aan dezelfde periode toegerekend.

Kosten grond- en hulpstoffen / uitbesteed werk

De kostprijs van de omzet omvat de kostprijs van de verkochte en geleverde goederen, bestaande uit het directe materiaalverbruik, de directe loon- en machinekosten en de overige directe en indirecte kosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Voor de berekening van de netto toegevoegde waarde worden de kosten grond- en hulpstoffen / uitbesteed werk in mindering gebracht op de omzet.

Subsidie Rijk

Dit is de subsidie voor de «Wet sociale werkvoorziening», welke door de deelnemende en plaatsende gemeenten wordt ontvangen en volledig doorbetaald aan de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West. Fryslân-West betaalt deze subsidie vervolgens door aan NV Empatec. Voor de WSW'ers in dienst bij andere werkvoorzieningschappen worden de ontvangsten doorbetaald en op de balans verantwoord als "door te betalen subsidie".

Gemeentelijke bijdrage

Deze bijdrage wordt van de aangesloten gemeenten ontvangen en doorbetaald aan NV Empatec door de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West.

Loonkosten subsidies gemeenten.

Dit zijn de subsidies welke door de gemeentelijke sociale diensten worden betaald voor de financiering van de voortrajecten WSW en tijdelijke dienstverbanden vanuit de WWB.

Overige opbrengsten

Hieronder zijn verantwoord de incidentele baten en overige inkomsten die niet direct aan een product of dienst zijn toe te rekenen.

Personeelskosten WSW

Hieronder wordt verstaan de door de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West doorberekende bruto loonkosten vermeerderd met de werknemersverzekeringen verschuldigde werkgeverslasten en het werkgeversaandeel in de VUT en pensioenvoorziening. Verder zijn hieronder verantwoord de kosten die niet uit het loon voortvloeien, doch wel uit de arbeidsverhouding zijn ontstaan en voor werknemers zijn betaald, zoals kosten bedrijfsgeneeskundige zorg, opleidingen, vervoerkosten en overige personeelskosten.

Personeelskosten ambtelijk en overig personeel

Hieronder worden verstaan de:

- door de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West doorberekende salarissen, uitbetaald aan het ambtelijk personeel, verhoogd met sociale lasten en kosten FPU en pensioenvoorziening;
- de loonkosten van het personeel in dienst van Empaselect BV en NV Empatec.

Tevens zijn hieronder begrepen de kosten voor ambtelijk personeel welke geen betrekking hebben op salarissen maar welke wel voortvloeien uit de rechtspositie. Voor wat betreft de pensioenverplichtingen kan vermeld worden dat er geen andere verplichtingen zijn dan

eventueel toekomstige hogere pensioenpremies. Het WSW personeel is verplicht aangesloten bij de bedrijfstak pensioenfonds (PWRI). De dekkinggraad van PWRI bedraagt 98,1% per 31 december 2016.

Het ambtelijk en het overige personeel in dienst van NV Empatec is aangesloten bij het ABP. De dekkinggraad van het ABP bedraagt 96,6% per 31 december 2016.

Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten zijn verantwoord tegen de werkelijk betaalde kosten en omvatten de algemene kosten welke niet direct zijn toe te rekenen aan benoemde activiteiten.

Belastingen

De vennootschap is subjectief vrijgesteld voor de vennootschapsbelasting.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

9. TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Activa

Materiële vaste activa

Verlooptabel Materiële Vaste Activa

cijfers x € 1.000

Materiële vaste activa	Totaal	Terreinen en gebouwen	Installaties en machines	Inventarissen en vervoermiddelen
Stand per 1-1-2016				
Aanschaffingswaarde	30.705	16.645	10.821	3.239
Afschrijvingen	19.224	7.181	9.263	2.779
Boekwaarde 1-1-2016	11.482	9.465	1.557	460
Mutaties in de boekwaarde in 2016				
Activa in uitvoering	387	-78	465	0
Investeringen	720	104	389	227
Desinvesteringen	-32	0	-11	-21
Afschrijvingen	-1.220	-515	-545	-160
Waardeverminderingen	0	0	0	0
Totaal van de mutaties	-145	-489	298	46
Stand per 31-12-2016				
Aanschaffingswaarde	31.780	16.671	11.664	3.445
Afschrijvingen	20.443	7.696	9.808	2.939
Boekwaarde 31-12-2016	11.337	8.975	1.856	506

Financiële vaste activa	2016	2015
Deelnemingen	30	33
Leningen u/g	49	146
Overige financiële activa	5	2
Totaal financiële vaste activa	84	181

Specificatie financiële vaste activa	31-12-15	af	bij	31-12-16
Deelnemingen	33	3	0	30
Leningen u/g	146	97	0	49
Overige financiële activa	2	0	3	5
Totaal	181	100	3	84

Van de leningen u/g bedraagt de aflossing de komende 12 maanden € 49.000

Voorraden	2016	2015
Grondstoffen	594	795
Gereed Product	242	174
Onderhanden werk	126	75
Totaal voorraden	962	1.044

Specificatie onderhanden werk	Kosten	Omzet	Onderhandenwerk
Vakbedrijven	0	103	103
Groen en Civiel	0	23	23
Detachering	0	0	0
Totaal	0	126	126

Vorderingen	2016	2015
Debiteuren	2.286	2.542
Voorziening dubieuze debiteuren	-49	-83
Overlopende activa	360	746
Met personeel te verrekenen bedragen	59	60
BTW	0	0
Totaal vorderingen	2.656	3.265

Liquide middelen	2016	2015
Kas, bank en giro	6.299	10.900
Totaal liquide middelen	6.299	10.900

NV Empatec heeft gezamenlijk met de Gemeenschappelijke Regeling Fyslân-West een faciliteit met een aantal lopende rekeningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Het gezamenlijke saldo (€ 3,2 miljoen per 31 december 2016) staat ter vrije beschikking.

Passiva

Voor een toelichting op het groepsvermogen wordt verwezen naar het verloopoverzicht van het eigen vermogen in de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Vorzieningen	2016	2015
Reorganisatievoorziening	616	1.256
Jubileumuitkeringen	553	580
Onderhoud	696	773
Totaal voorzieningen	1.865	2.609

Specificatie voorzieningen	31-12-15	vrijval	onttrekking	toevoeging	31-12-16
Reorganisatievoorziening	1.256	0	640	0	616
Jubileumuitkeringen	580	0	60	33	553
Onderhoud	773	152	18	93	696

De reorganisatievoorziening is geheel gevormd uit hoofde van het veranderprogramma DWAAN.2019. Van het saldo 2016 heeft € 372.000 een looptijd van 12 maanden of korter. Het betreft hier kosten voor van werk naar werk trajecten en wachtgeldverplichtingen (€ 366.000) en kosten voor transitie management en strategische ondersteuning. Het overige gedeelte (€ 239.000) heeft een langerlopend karakter en betreft een inschatting van de toekomstige wachtgeldverplichtingen.

Kortlopende schulden	2016	2015
Crediteuren	1.115	1.627
Loonbelasting/sociale lasten	1.060	994
Pensioenpremies	91	43
BTW	213	200
Inhoudingen t.b.v. personeel/derden	61	106
Te verrekenen met aandeelhouder	2.968	6.229
Nog te betalen kosten	3.086	3.457
Totaal Schulden op korte termijn	8.594	12.656

NV Empatec is een fiscale eenheid in het kader van BTW aangegaan met de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West en Empaselect BV. Onder de post Nog te betalen kosten zijn de kosten voor overlopend verlof ad € 1,1 mln. en reservering vakantiegeld ad € 1,3 mln. opgenomen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	2016	2015
Lease verplichtingen wagenpark (1 jaar)	459	425
Lease verplichtingen wagenpark (1-5 jaar)	287	607
Huur verplichtingen onroerend goed (1 jaar)	238	270
Huur verplichtingen onroerend goed (1-5 jaar)	205	306
Lease-verplichtingen printers (1 jaar)	29	28
Lease-verplichtingen printers (1-5 jaar)	76	98
	1.294	1.734

Er zijn geen verplichtingen langer dan 5 jaar.

Ten aanzien van Empaselect BV is een aansprakelijkheidsstelling overeenkomstig artikel 2:403 BW afgegeven. NV Empatec en Empaselect BV zijn opgenomen in een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. Beide vennootschappen in de fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de door de combinatie verschuldigde omzetbelasting.

10. TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING 2016

cijfers x € 1.000

Netto toegevoegde waarde	2016	2015
Groen en Civiel	5.321	5.260
Detacheringen	883	1.858
Vakbedrijven (incl. kwekerijen)	3.938	3.733
Verpakken	1.875	1.761
Re-Integratie	2.409	2.506
Totaal N.T.W.	14.426	15.118

De N.T.W. in 2016 is exclusief interne opbrengsten.
Deze zijn direct in mindering gebracht op de N.T.W.

Specificatie netto toegevoegde waarde	Omzet	Materiaal verbruik/ uitbesteed werk	NTW
Groen en Civiel	6.955	1.634	5.321
Detacheringen	990	107	883
Vakbedrijven (incl. kwekerijen)	7.690	3.752	3.938
Verpakken	2.104	229	1.875
Re-Integratie	2.416	7	2.409
Totaal N.T.W.	20.155	5.729	14.426

Subsidies Rijk/gemeenten	2016	2015
Subsidie Rijk	28.621	30.258
Bonus Begeleid Werken	0	0
Gemeentelijke subsidie	609	632
Totaal doorberekende subsidies	29.230	30.890
Richtinggevende taakstelling bij gemeenten	1.165,20	1.202,74
Taakstelling overgedragen aan andere SW-organisaties	44,73	44,20
Taakstelling (gemiddeld in arbeidsjaren)	1.120,47	1.158,54
Gemiddeld aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen binnen GR	1.121,40	1.160,83
Realisatie (gemiddeld in arbeidsjaren)	1.121,40	1.160,83
Boven of onder realisatie (in arbeidsjaren)	0,00	0,00
Terugbetalingsverplichting ivm onderrealisatie (in €)	0,00	0,00

In verband met de nieuwe financieringssytematiek uit hoofde van de Participatiewet is er geen sprake meer van boven- of onderrealisatie met bijbehorende verrekening.

Gemeentelijke bijdrage per arbeidsplaats (in €)	500	500
--	------------	------------

Loonkostensubsidies gemeenten	2016	2015
Loonkostensubsidies gemeenten trajecten WWB	6	52
Totaal loonkostensubsidie gemeenten	6	52

Overige opbrengsten	2016	2015
Boekwinst desinvesteringen	51	11
Subsidieregeling praktijkleren	97	17
Huuropbrengsten	107	87
Totaal overige opbrengsten	255	115

Loonkosten Fryslân-West (via de GR)	2016	2015
Loonkosten WSW		
Bruto lonen	22.545	22.617
Sociale Lasten	3.916	3.877
Pensioenlasten / VUT	1.860	2.312
Totaal loonkosten WSW	28.321	28.806

Het gemiddeld aantal fte s is gedaald van 987,93 in 2015 naar 950,51 fte in 2016

Loonkosten ambtelijk personeel		
Bruto lonen	3.064	3.125
Sociale Lasten	370	378
Pensioenlasten / FPU	344	392
Overige personeelskosten	-399	-268
Totaal loonkosten ambtelijk personeel	3.379	3.627

Het aantal fte s in 2016 bedroeg gemiddeld 53,52 dit was in 2015 58,12 fte.

Totaal Loonkosten Fryslân-West	31.700	32.433
---------------------------------------	---------------	---------------

Loonkosten Empatec/Empaselect	2016	2015
Loonkosten personeel		
Bruto lonen	2.583	2.236
Sociale Lasten	470	349
Pensioenlasten / FPU	291	261
Overige personeelskosten	168	193
Totaal loonkosten personeel	3.512	3.039

De stijging van deze bruto lonen, sociale lasten en pensioenlasten wordt, naast periodieke verhogingen, veroorzaakt door het in dienst nemen van personeel in de NV ten gevolge van het vervangen van personeel dat uitstroomt uit de GR. Tevens is meer gebruik gemaakt van verloning via eigen payroll, veelal in tijdelijke contracten. Het personeelsbestand is gegroeid van 44,92 fte naar 48,63 fte.

Informatie inzake de bezoldiging van topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen uit hoofde van de Wet Normering Topinkomens (WNT) is opgenomen in de bijlage bij deze jaarrekening

Loonkosten overig personeel		
Bruto lonen	647	509
Soc. Lasten	146	96
Pensioenlasten / FPU	114	67
Overige personeelskosten	506	487
Totaal loonkosten overig personeel	1.413	1.159

Het aantal fte s in 2016 bedroeg gemiddeld 14,44 dit was in 2015 11,33 FTE.

Totaal Loonkosten Empatec/Empaselect	4.925	4.198
---	--------------	--------------

Loonkosten Trajecten	2016	2015
Loonkosten	104	147
Totaal Loonkosten Trajecten	104	147

Afschrijvingen	2016	2015
Afschrijvingen	1.221	1.187
Bijzondere waardevermindering	0	0
Totaal Afschrijvingen	1.221	1.187

Voor de specificatie van de post «Afschrijvingen» verwijzen wij naar de staat van de activa per 31-12-2016.

Overige bedrijfskosten	2016	2015
Personeelskosten WSW		
Vervoerskosten WSW	384	429
Begeleid werken	1.783	1.791
Overige kosten	965	893
Totaal personeelskosten	3.132	3.113
Huisvestingskosten		
Huur	388	430
Onderhoudskosten	751	943
Energie	861	869
Belastingen en verzekeringen	117	115
Totaal huisvestingskosten	2.117	2.357
Indirecte productiekosten:		
Hulpstoffen	181	248
Overige kosten	445	446
Totaal indirecte productiekosten	626	694
Algemene kosten:		
Kosten externe dienstverlening en inleen personeel*	789	1.003
Overige kosten	241	1.806
Af: subsidie project Kerstens	-208	-
Totaal algemene kosten	822	2.809
Totaal overige bedrijfskosten	6.697	8.973

* De post Kosten externe dienstverlening is inclusief de honoraria van de accountant in 2016:

- controle jaarrekening en verantwoordingen 74.000

- overige opdrachten 18.000

11. ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016 NV EMPATEC

cijfers x € 1.000

	31-12-16	31-12-15		31-12-16	31-12-15
ACTIVA			PASSIVA		
Vaste activa			Vaste passiva		
Materiële vaste activa	11.337	11.482	Eigen vermogen		
Financiële vaste activa	1.301	1.489	Geplaatst aandelenkapitaal	4.500	4.500
			Agioreserve	38	38
			Statutaire reserve	7.068	7.826
			Overige reserve	0	0
			Resultaat lopend boekjaar	-727	-758
Totaal Vaste activa	12.638	12.971	Totaal Eigen vermogen	10.879	11.606
Vlottende activa			Voorzieningen	1.865	2.609
Voorraden	962	1.044	Langlopende schulden	0	0
Vorderingen	2.627	3.252			
Liquide middelen	2.941	8.205			
Totaal vlottende activa	6.530	12.501	Kortlopende schulden	6.425	11.257
Totaal	19.169	25.472	Totaal	19.169	25.472

12. ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING 2016 NV EMPATEC

cijfers x € 1.000

	2016	2015
Netto omzet	17.739	17.813
Kosten materiaalverbruik	-3.769	-3.430
Kosten uitbesteed werk e.d.	-1.953	-1.771
Netto toegevoegde waarde	12.017	12.612
Overige opbrengsten	249	115
Bruto bedrijfsresultaat	12.266	12.727
Loonkosten	3.512	3.039
Afschrijvingen op materiële activa	1.221	1.185
Overige bedrijfskosten	5.283	7.127
Som van de bedrijfslasten	10.016	11.351
Netto bedrijfsresultaat	2.250	1.376
Doorberekende kosten door aandeelhouder	-2.889	-2.072
Financiële baten en lasten	3	6
Resultaat	-636	-690
Resultaat deelneming	-91	-68
Totaal	-727	-758

13. GRONDSLAGEN VOOR DE FINANCIËLE VERSLAGLEGGING (ENKELVOUDIG)

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

Voor de algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening, de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat, alsmede voor de toelichting op de onderscheiden activa en passiva en de resultaten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening, voor zover hierna niet anders wordt vermeld.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van NV Empatec.

14. TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

Activa

Materiële vaste activa

Verlooptabel Materiële Vaste Activa

cijfers x € 1.000

Materiële vaste activa	Totaal	Terreinen en gebouwen	Installaties en machines	Inventarissen en vervoermiddelen
Stand per 1-1-2016				
Aanschaffingswaarde	30.620	16.613	10.796	3.211
Afschrijvingen	19.138	7.148	9.239	2.751
Boekwaarde 1-1-2016	11.482	9.465	1.557	460
Mutaties in de boekwaarde in 2016				
Activa in uitvoering	387	-78	465	0
Investeringen	720	104	389	227
Desinvesteringen	-32	0	-11	-21
Afschrijvingen	-1.220	-515	-545	-160
Waardeverminderingen	0			
Totaal van de mutaties	-145	-489	298	46
Stand per 31-12-2016				
Aanschaffingswaarde	31.695	16.639	11.639	3.417
Afschrijvingen	20.358	7.663	9.784	2.911
Boekwaarde 31-12-2016	11.337	8.976	1.855	506

Financiële activa	2016	2015
Deelneming Empaselect	1.217	1.308
Deelneming	30	33
Leningen u/g	49	146
Overige financiële activa	5	2
Totaal financiële activa	1.301	1.489

Van de leningen u/g bedraagt de aflossing de komende 12 maanden € 49.000.

	31-12-15	af	bij	31-12-16
Deelneming Empaselect	1.308	91	0	1.217
Deelneming	33	3	0	30
Lening u/g	146	97	0	49
Overige financiële activa	2	0	3	5
	1.489	191	3	1.301

Voorraden	2016	2015
Grondstoffen	594	795
Gereed Product	242	174
Onderhanden werk	126	75
Te velde staande gewassen	0	0
Totaal voorraden	962	1.044

Specificatie onderhanden werk	Kosten	Omzet	Onderhandenwerk
Vakbedrijven	0	103	103
Groen en Civiel	0	23	23
Detachering	0	0	0
Totaal	0	126	126

Vorderingen	2016	2015
Debiteuren	2.259	2.530
Voorziening dubieuze debiteuren	-49	-83
BTW	0	0
Overlopende activa	357	746
Met personeel te verrekenen bedragen	60	59
Totaal vorderingen	2.627	3.252

Liquide middelen	2016	2015
Kas, bank en giro	2.941	8.205
Totaal liquide middelen	2.941	8.205

Passiva

Verlooptabel Eigen Vermogen

Specificatie financiële vaste activa	01-01-16	bij	af	31-12-16
Geplaatst aandelenkapitaal	4.500	0	0	4.500
Agioreserve	38	0	0	38
Statutaire reserve	7.826	0	758	7.068
Overige reserve	0	0	0	0
Resultaat lopend boekjaar	-758	758	727	-727
Totaal eigen vermogen	11.606	758	1.485	10.879

Het resultaat over 2015 ad -€ 758.000 is ten laste gebracht van de post «statutaire reserve»

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit:

1. Geplaatst aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van NV Empatec bedraagt € 20.000.000. Het door de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân-West gestort en geplaatst aandelenkapitaal bedraagt 450.000 aandelen met een nominale waarde van € 10 per aandeel. Er is een agioreserve op de gestorte en geplaatste aandelen van € 38.000.

2. Statutaire reserve

De statutaire reserve van NV Empatec, voorzover dat de nominale waarde van de door anderen dan de vennootschap zelfgehouden aandelen overstijgt, bedraagt maximaal 40% van het met de nominale waarde van de aandelen verminderde balanstotaal.

3. Overige reserves

Dit zijn de reserves boven de statutaire reserve.

Voorzieningen	2016	2015
Reorganisatievoorziening	616	1.256
Jubileumuitkeringen	553	580
Onderhoud	696	773
Totaal voorzieningen	1.865	2.609

Specificatie voorzieningen	31-12-15	vrijval	onttrekking	toevoeging	31-12-16
Reorganisatievoorziening	1.256	0	640	0	616
Jubileumuitkeringen	580	0	60	33	553
Onderhoud	773	152	18	93	696

Langlopende schulden	2016	2015
Leningen BNG via GR < 5 jaar	0	0
Totaal Schulden op lange termijn	0	0

Kortlopende schulden	2016	2015
Crediteuren	1.074	1.528
Loonbelasting/sociale lasten	1.021	969
Pensioenpremie	67	43
BTW	213	91
Inhoudingen t.b.v. personeel/derden	61	106
Rekeningcourant-verhoudingen	1.013	5.103
Nog te betalen kosten	2.976	3.416
Schulden op korte termijn	6.425	11.257

Onder de post Nog te betalen kosten zijn de kosten voor overlopend verlof ad € 1,1 mln. en reservering vakantiegeld ad € 1,3 mln. opgenomen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	2016	2015
Lease-verplichtingen wagenpark (1 jaar)	459	425
Lease-verplichtingen wagenpark (1-5 jaar)	287	607
Huur-verplichtingen onroerend goed (1 jaar)	176	192
Huur-verplichtingen onroerend goed (1-5 jaar)	52	0
Lease-verplichtingen printers (1 jaar)	29	28
Lease-verplichtingen printers (1-5 jaar)	76	98
	1.079	1.350

15. TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING 2016

cijfers x € 1.000

Netto toegevoegde waarde	2016	2015
Groen en Civiel	5.321	5.260
Detacheringen	883	1.858
Vakbedrijven (incl. kwekerijen)	3.938	3.733
Verpakken	1.875	1.761
Totaal N.T.W.	12.017	12.612

De N.T.W. in 2016 is exclusief interne opbrengsten. Deze zijn direct in mindering gebracht op de N.T.W.

Specificatie netto toegevoegde waarde	Omzet	Materiaal verbruik/ uitbesteed werk	NTW
Groen en Civiel	6.955	1.634	5.321
Detacheringen	990	107	883
Vakbedrijven (incl. kwekerijen)	7.690	3.752	3.938
Verpakken	2.104	229	1.875
Totaal	17.739	5.722	12.017

Overige opbrengsten	2016	2015
Boekwinst desinvesteringen	51	11
Subsidieregeling praktijkleren	91	17
Huuropbrengsten	107	87
Totaal overige opbrengsten	249	115

Loonkosten personeel Empatec	2016	2015
Bruto lonen	2.583	2.236
Soc. Lasten	470	349
Pensioenlasten / FPU	291	261
Overige personeelskosten	168	193
Totaal Loonkosten personeel Empatec	3.512	3.039

Afschrijvingen	2016	2015
Afschrijvingen	1.221	1.185
Bijzondere waardevermindering	0	0
Totaal Afschrijvingen	1.221	1.185

Voor de specificatie van de post «Afschrijvingen» verwijzen wij naar de staat van de activa per 31-12-2016

Overige bedrijfskosten	2016	2015
Personeelskosten WSW		
Vervoerskosten WSW	2	3
Begeleid werken	1.781	1.827
Overige kosten	849	837
Totaal personeelskosten	2.632	2.667
Huisvestingskosten		
Huur	297	339
Onderhoudskosten	749	923
Energie	839	848
Belastingen en verzekeringen	117	114
Totaal huisvestingskosten	2.002	2.224
Indirecte productiekosten:		
Hulpstoffen	178	245
Overige kosten	431	430
Totaal indirecte productiekosten	609	675

Algemene kosten	2016	2015
Kosten externe dienstverlening en inleen personeel	668	819
Overige kosten	162	1.704
Totaal algemene kosten	830	2.523
Doorberekende kosten deelnemingen	-790	-962

Kosten aan deelnemingen worden aan de hand van een kostenverdeelstaat door belast.

Totaal overige bedrijfskosten	5.283	7.127
--------------------------------------	--------------	--------------

Ondertekening van de jaarrekening 2016:

Sneek, 23 maart 2017

Directie:

H.G. van der Zwaag

Raad van Commissarissen:

G.J. Douma

F. Veenstra

D. Plantinga

A. Hiemstra

M. Vorster

16. OVERIGE INFORMATIE

WNT-verantwoording 2016 NV Empatec

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op NV Empatec van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor NV Empatec is € 179.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-

maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van de Raad van Commissarissen; dit bedraagt voor de voorzitter 15% (€ 26.850) en voor de overige leden 10% (€ 17.900) van het bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Bedragen x € 1	Dhr. H.G. van der Zwaag
Functie	Algemeen Directeur
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	Echt
Individueel WNT-maximum 2016	€ 179.000
Bezoldiging	
Beloning	€ 148.054
Belastbare onkostenvergoeding	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.791
Subtotaal	€ 163.845
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ -
Totaal bezoldiging	€ 163.845

Toezichthoudende topfunctionarissen

BEDRAGEN X € 1	Dhr. G.J. Douma*	Dhr. D. Plantinga	Mw. A. Hiemstra	Dhr. F. Veenstra**	Mw. M. Vorster
Functie	Voorzitter Raad van Commissarissen	Lid Raad van Commissarissen	Lid Raad van Commissarissen	Lid Raad van Commissarissen	Lid Raad van Commissarissen
Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum 2016	€ 26.850	€ 17.900	€ 17.900	€ 17.900	€ 17.900
Bezoldiging					
Beloning	€ -	€ 7.500	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
Belastbare onkostenvergoeding	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Beloningen betaalbaar op termijn	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Subtotaal	€ -	€ 7.500	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal bezoldiging	€ -	€ 7.500	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000

* De heer Douma ziet af van bezoldiging.

** De bezoldiging van de heer Veenstra ad € 6.000 per jaar wordt uitgekeerd aan de gemeente waarvan hij burgemeester is.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

17. OVERIGE GEGEVENS

Statutaire resultaatbestemming

In artikel 30 van de statuten van de vennootschap staat het volgende opgenomen betreffende de winstbestemming:..

1. De winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering, met inachtneming van het hierna in dit artikel 2 bepaalde.
2. De vennootschap kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet of volgens lid 3 moeten worden aangehouden. Uitkering van winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is. Op aandelen wordt geen winst ten behoeve van de vennootschap uitgekeerd. De vordering van een aandeelhouder tot uitkering vervalt ten bate van de vennootschap door een tijdsverloop van vijf jaren na de betaalbaarstelling. Tenzij de Algemene Vergadering anders besluit, is het winstbedrag dat op ieder aandeel wordt uitgekeerd, betaalbaar een maand nadat het is vastgesteld. Bij de berekening van de winstverdeling tellen de aandelen die de vennootschap in haar eigen kapitaal houdt niet mede, tenzij deze aandelen belast zijn met een vruchtgebruik of daarvan met medewerking van de vennootschap certificaten zijn uitgegeven.
3. Het na toepassing van lid 2 resterende gedeelte van de winst wordt gereserveerd, totdat het eigen vermogen van de vennootschap, voorzover dat de nominale waarde van de door anderen dan de vennootschap zelf gehouden aandelen overstijgt, veertig procent (40%) bedraagt van het met de nominale waarde van voorvermelde aandelen verminderde balanstotaal. De volgens de vorige volzin gereserveerde winst geldt als statutair aan te houden reserve, behoudens voor zover de waarde van deze reserve een waarde gelijk aan veertig procent (40%) van het met de nominale waarde van de aldaar bedoelde aandelen verminderde balanstotaal overstijgt.
4. Van het na toepassing van de vorige leden van dit artikel resterende gedeelte van de winst wordt een zodanig gedeelte gereserveerd als de Raad van Commissarissen geraden acht.
5. Het na toepassing van de vorige leden van dit artikel resterende gedeelte van de winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering met dien verstande dat reservering zal plaatsvinden indien niet anders wordt besloten.
6. Indien blijktens de vastgestelde winst en verliesrekening over enig jaar verlies is geleden, hetwelk niet uit een reserve kan worden bestreden of op andere wijze gedelgd wordt, geschiedt in de volgende jaren geen winstuitkering zolang zodanig verlies niet is aangezuiverd.
7. De Algemene Vergadering kan op voorstel van het Bestuur met goedkeuring van de Raad van Commissarissen besluiten tot winstuitkering aan de houders van gewone aandelen in de vorm van gewone aandelen in het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap.
8. De vennootschap mag tussentijds uitkeringen doen indien aan het vereiste van lid 2 van dit artikel is voldaan blijktens een tussentijdse vermogensopstelling. Deze heeft betrekking op de stand van het vermogen op ten vroegste de eerste dag van de derde maand voor de maand waarin het besluit tot uitkering bekend wordt gemaakt. Zij wordt opgemaakt met inachtneming van in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde waarderingsmethoden. In de vermogensopstelling worden de volgens de wet of de statuten te reserveren bedragen opgenomen.

Zij wordt ondertekend door de bestuurders; ontbreekt de handtekening van een of meer hunner, dan wordt daarvan onder opgave van reden melding gemaakt.

De vennootschap legt de vermogensopstelling ten kantore van het handelsregister neer binnen acht dagen na de dag waarop het besluit tot uitkering wordt bekend gemaakt.

Voorstel Resultaatbestemming

De Directie stelt, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, aan de Algemene Vergadering voor om het verlies over het boekjaar 2016 ten laste van de statutaire reserve te brengen.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2015

Conform het voorstel in de jaarrekening van 2015 is het verlies over dat boekjaar ten laste van de statutaire reserve gebracht.

Datum opstellen jaarrekening: 23 maart 2017

Goedgekeurd door Raad van Commissarissen: 23 maart 2017.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum.

CONTROLE VERKLARING ACCOUNTANT

Volgt na 23 maart

Pastiel

Waar wil jij naar toewerken?

empatec

Groei binnen handbereik

Tingietersstraat 1
8600 AG Sneek

Tel. (0515) 48 49 99

www.empatec.nl